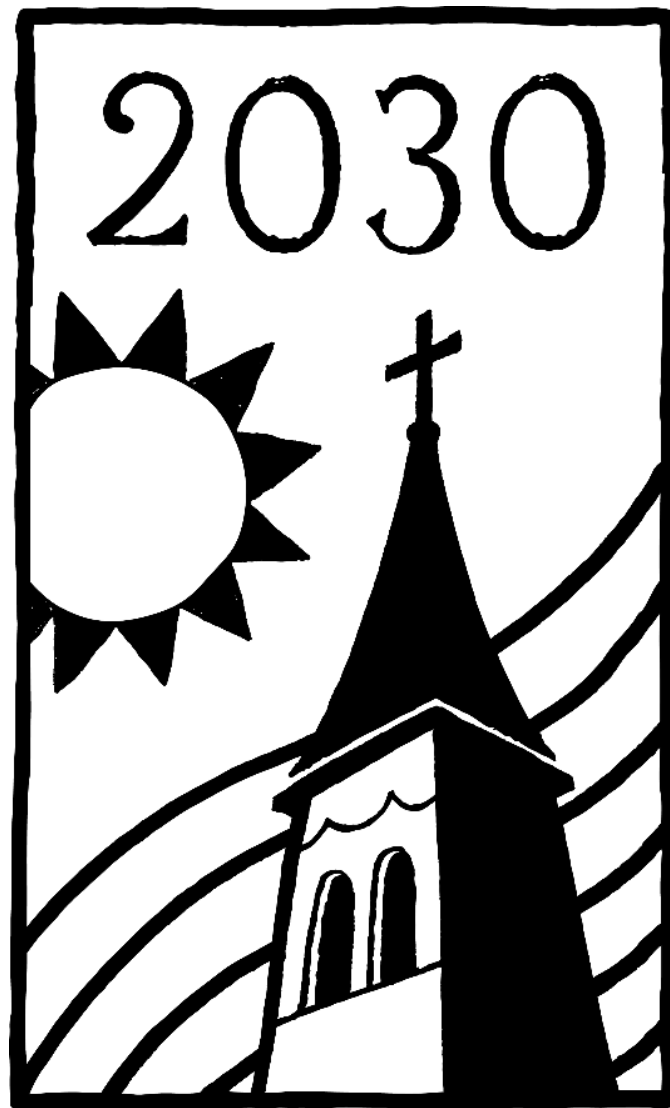

KATEDRALEN
+300+ÅR+

Tankar om *Tro*

Tankar om *Tro*

Vad betyder tro i vår tid?

Karlstads domkyrka har under snart 300 år varit en plats för människors tankar om tro och liv. Varje tid har satt sina avtryck i kyrkorummet och tolkat tron utifrån sin samtid. Välkommen in i Katedralen!

Jubileumsåren 2026 – 2030

Karlstads domkyrka fyller 300 år den 2 juli 2030. Från första advent 2025 startar en nedräkning till jubileumsåret. Varje år har fått ett unikt tema, ett ledord och kommer uppmärksammas på olika sätt.

2026 Tro

2027 Kulturarv

2028

Gemenskap

2029 Perspektiv

2030 Katedralen 300 år

De fyra ledorden ryms i kyrkorummets fyra korsarmar och utgör också en inspiration i arbetet med Domkyrkans framtida gestaltning. Visionen är ett kyrkorum där hållbarhet, funktion och tradition möter andlighet, uttryck och medmänsklighet. Med hjälp av ledorden för vi Domkyrkan, Karlstad katedral mot 2030 och vidare in i framtiden.

Sandra Albertus, domkyrkopedagog

Dan Fredriksson, domprost

2026 Tro

Ett kyrkorum är en central plats för tro. Ett rum för upplevelser, tankar, böner, ord, förkunnelse och gemenskap.

En samlingsplats för att uttrycka kristen tro.

2027 Kulturarv

Med kulturarvet menas både det materiella arvet som själva byggnaden och föremålen men också det immateriella som riter och traditioner. Kyrkans placering och byggnadens historia kan inspirera och skapa samhörighet över generationsgränser och nyfikenhet inför framtiden.

2028 Gemenskap

Kyrkan som ett levande rum för gemenskap visar att tro är mer än den enskildes tankar och böner. Rummet ger också möjlighet för var och en att vara en del av ett större sammanhang. I ett väl fungerande kyrkorum kan vi tillsammans skapa en välkomnande och inkluderande miljö för möte med Gud och andra människor.

2029 Perspektiv

Våra troserfarenheter ger oss perspektiv på livet. Rummet i sig självt kan genom sina olika uttryck, stärka reflektionen över vad det är att vara människa. Perspektiven kan riktas utåt mot skapelsen och det universum vi lever i men även inåt mot oss själva.

2030 Katedralen 300 år

9 juni Jubileumsgudstjänst

Ljuset som lyser

Johannesevangeliet 1

I inledningen till en av Nya testamentets skrifter, Johannesevangeliet, berättas det om Jesu födelse.

Det är en omskrivning av julens berättelse som vi här möter på ett annorlunda sätt. "I begynnelsen fanns Ordet, och Ordet fanns hos Gud". "I Ordet var liv, och livet var människornas ljus. Och ljuset lyser i mörkret, och mörkret har inte övervunnit det."

Jesus beskrivs som det levande Ordet som föds till vår värld. Ordet, det vill säga Jesus, uppenbarar ljus, nåd och försoning i världen. Jesu ord i evangelierna blir ljuspunkter som lyser upp våra liv. Glimrande skärvor mitt i världens mörker. Vi är inte ensamma. Vi är burna av den Gud som vill oss allt gott.

I Domkyrkan finns tre ljusbärare. Den största är ett olivträd av konstsmed Örjan Holm. I mitten av ljusbäraren brinner ett större ljus, Kristusljuset, som en symbol för det ljus som lyser i mörkret och som mörkret inte övervunnit.

Den första ljusbäraren i modern tid kom till 1968 efter att Martin Luther King, som skulle ha talat vid ett möte i Uppsala Domkyrka, blivit skjuten. För att hedra hans minne tog prästen Martin Lönnebo initiativ till en stor ljusstake, ljusbäraren "Folkförsoningens träd" skapad av Olof Hellström. 30 år senare fick Domkyrkan sitt ljusträd med 137 ljus. Ett för varje församling som fanns i Karlstads stift 1998.

Att höra till

1 Moseboken 12

I Bibelns första bok berättas det om patriarken Abraham som tillsammans med sin hustru Sara ger sig ut på en vandring från Ur i Kaldeen till Kanaans land. Genom umbäranden och strapatser provas deras tro. Abraham vågar trots allt lita till att Gud är nära och då sker något oväntat. Gud sluter ett förbund med Abraham. "Jag skall göra dig till ett stort folk, jag skall välsigna dig". Guds omsorg lägger grunden för Abrahams fortsatta liv. I Bibelns berättelser förkunnas sedan om och om igen att Gud på samma sätt som han mötte Abraham, har omsorg om varje människa.

De abrahamitiska religionerna, judendom, kristendom och islam, anknyter gemensamt till Abrahams troserfarenhet och utvecklar denna på olika sätt. Den kristna kyrkan för vidare tanken om varje människas närhet med Gud genom dopets sakrament. Det kristna dopet kan därför förstås som en fortsättning på Guds förbund. Vi blir i dopet välsignade och kallade. Vi sänds likt Abraham och Sara ut på en trosvandring genom livet.

I floden Jordan döper Johannes sin kusin Jesus. I missionsbefallningen ger senare Jesus kyrkan i uppdrag att gå ut i världen, sprida läran och döpa nya lärjungar i Faderns och Sonens och den Heliga Andens namn. Han lovar också att vara med till tidens slut. Vid varje dop idag läser prästen missionsbefallningen.

I Domkyrkan finns tre dopfuntar och dopställ. Den äldsta är i nyklassicistisk stil från 1790-talet. Dopfunten vid högaltaret är ritad av Karl Hugo Segerborg och vid dopplatsen i koret finns en dopfunt i glas och granit från Reijmyre Glasbruk ritad av Kurt von Schmalensee på 1960-talet.

Att bli buren

Markusevangeliet 9

I Markusevangeliet berättas det om hur Jesus botar en ung pojke som varit sjuk sedan tidiga år. Hans pappa har först försökt få hjälp av lärjungarna som inte lyckats. Efter en stund får han i tumultet som uppstått syn på Jesus och utbrister: "Förbarma dig över oss och hjälp oss, om du kan". Jesus svarar: "Om jag kan? Allt är möjligt för den som tror." Då ropar pojkens far: "Jag tror. Hjälp min otro!"

Ibland står vi där liksom pojkens far med känslan att vår tro inte räcker till. Det är för omöjligt. För sammansatt. Livet kan kännas som en återvändsgränd. I dessa ögonblick kan vi också göra något helt annorlunda. Att överlämna oss och våra liv i Guds och andra människors händer. Den tro som andra har och som kyrkan bär, får då ta sitt fäste i oss. Tron är därför inte något som ska presteras. Den är något att lita till. En tillit att bäras av. Då kan plötsligt små under ske framför våra ögon. Inte så att allt blir förändrat, men i trons ljus ser vi livet stegvis ur ett annat perspektiv.

Kapellet från 1998 i södra korsarmen kallas för Uppenbarelsens kapell. Här finns en tredelad altartavla, en triptyk, av ikonmålare Kjellaug Nordsjö. Altartavlan illustrerar berättelser ur Nya testamentet och på altarbordet under står Jesusbönen skriven. Jesusbönen är den äldsta kända bönen till Jesus och det var den blinde tiggaren Bartimaios som först bad den: "Herre Jesus Kristus, Guds son, förbarma dig över mig". Böneanropet, Kyrie eleison, upprepas idag vid varje högmässa. Domprost Harry Nyberg var initiativtagare till Uppenbarelsens kapell och är troligen den som valt berättelserna till altartavlan.

Tro som tillit

Hebreerbrevet 1

En av kyrkans tidiga lärare Aposteln Paulus, uttrycker sina tankar om tro så här: "Tron är grunden för det vi hoppas på; den ger oss visshet om det vi inte kan se." Kanske kan Paulus ord hjälpa oss att komma närmare trons kärna? I trons ljus kan det som ter sig obegripligt få en förklaring. Tron öppnar upp inför framtiden på de mest oväntade sätt. Tron erfaras ofta stegvis men ibland är det tvärt om. Tron kan drabba som en plötslig klarhet.

Ingen tro ser ut på samma sätt. Kyrkans liv och tradition är full av människor som kämpat med sin tro. Ofta är det personer som senare blivit förebilder för andra. Helgon, biskopar och andra betydelsefulla personer. De har framför allt vågat vara öppna med sina vändor och sitt tvivel. Filosofen Sören Kirkegaard talar om trons språng. Att våga ta språnget ut över tusen famnars djup och ändå lita till att det bär. Att tro i tillit.

Det var vid måltidsbordet på torsdagskvällen i högtiden pesach som Jesus instiftade nattvarden för att lärjungarna skulle kunna fortsätta att dela bröd och vin till hans åminnelse. Genom måltiden fortsatte han att vara nära dem och arvet av vad han lärt, visat och berättat för dem fördes vidare.

Vid reformationen kom ordet att stå i centrum. Guds ord skulle förkunnas på folkspråket och inte vara till för några få utan för alla. Biblar översattes, predikstolar och bänkar infördes och altarskrank togs bort.

I Domkyrkan byggdes 1968 det stora centralaltaret som ett måltidsbord mitt i kyrkorummet. Mystier kunde nu mottas utan vare sig språkliga eller materiella barriärer. Högaltaret och predikstolen är skapade i nyklassicistisk stil på 1790-talet av arkitekt Erik Palmstedt och hantverkare kring Gustav III.

Den oväntade vändningen

Lukasevangeliet 24

"Dagen efter sabbaten gick de i gryningen till graven med kryddorna som de hade gjort i ordning. De fann att stenen var bortrullad och när de gick in kunde de inte finna Jesu kropp. De visste inte vad de skulle tro."

I slutet av Lukasevangeliet möter vi några av de kvinnor som följt Jesus under hans vandring. Det är Maria från Magdala, Johanna och Maria, Jakobs mor. Johanna har förbindelser till kung Herodes, Maria från Magdala är förmodligen den kvinna som stod Jesus allra närmast. Maria, Jakobs mor, är just som det låter mor till en av de tolv lärjungarna, nämligen Jakob. Det är alltså inte vilka kvinnor som helst som begett sig till graven denna morgon.

När stenen är borta och bindlarna ligger kvar vet de inte vad de ska tro. Allt är förbi. Till och med kroppen är borta. Och nu kommer vändningen. Två män i skinande kläder tilltalar dem. Kvinnorna blir naturligtvis förskräckta. Männen fortsätter: "Varför söker ni den levande här bland de döda? Han är inte här, han har uppstått. Kom ihåg vad han sade till er."

Sakta medan soluppgångens strålar omsluter kvinnorna tar de till sig det helt oväntade. Tron på transformationen, på förändringen, på möjligheten när det inte längre finns någon möjlighet kvar. I ljuset som nu blir allt starkare skyndar de tillbaka till lärjungarnas läger för att berätta det glada budskapet, evangeliet, att Jesus har uppstått.

Evangelium kommer av det grekiska ordet evangelitzo som just betyder att sprida en glädjefull nyhet vidare.

De två fönster med motiv ur påskberättelsen som idag finns i Domkyrkans sakristia har tidigare suttit i koret. Medel till fönstren samlades in av församlingen och av företag till 300-årsjubileet av Uppsala möte 1893. Vid mötet 1583 hade Sverige officiellt antagit den evangelisk-lutherska bekännelsen. Mötet sammankallades av hertig Karl, sedermera Karl IX, Karlstads grundare.

Uppdraget att skapa de färgade fönstren gick till Reinhold Callmander, Göteborg och fönstren kom att bli mycket omtyckta. Redan vid renoveringen 1913 – 1916 ansågs de vara malplacerade i ett nyklassicistiskt kyrkorum. Församlingen protesterade och kyrkostämman beslutade att fönstren skulle vara kvar så länge färgen höll. På 1960-talet togs de fyra fönstren ändå ner, men två av dem renoverades på 1990-talet och placerades i sakristian.

Det kanske inte är helt lätt att se, men förutom ängeln i fönstrets mitt syns även två kvinnor på väg till den tomma graven.

Bildmärket

Den som skapat jubileets bildmärke heter Marcus-Gunnar Pettersson. Han är välkänd i Karlstads stift bland annat som illustratören till Barnens Bästa Bibel med text av Biskop Sören Dalevi.

Berättelsen i fokus

300 år är en lång tid. Många har satt sina avtryck synligt och osynligt i Domkyrkans historia. Det saknas ändå viktiga pusselbitar. Berättelserna från dig och mig och de som levt och verkat i staden före oss. Vilken är vår och vilken var deras relation till kyrkan? Finns det brev eller anteckningar, hörsägen eller bilder bevarade?

När Katedralen fyller 300 år är det berättelsen som står i fokus. Samhällets och kyrkans historia är tätt sammanflätade. Hjälp oss att hjälpa framtidens stiftsinvånare att uppleva en större och rikare historisk skatt.

Skicka gärna in din eller din släkts berättelse.

Gott eller ont, stort eller smått, allt är av värde för att historien ska bli mer komplett.

<https://www.svenskakyrkan.se/karlstad/katedral300>

Bakgrund

2030 fyller Karlstads domkyrka, stiftets katedral 300 år. I en stad där det mesta brunnit ner i omgångar, även den tidigare domkyrkan, är ett 300-årsjubileum en stor sak att fira.

Redan i slutet av 1200-talet fanns en församlingskyrka i Karlstad, en kyrka som 1647 blev Domkyrka.
Hur kan Domkyrkan då bara fylla 300 år 2030?

Historik

1581 lät Karlstads grundare hertig Karl Mariestad bilda ett nytt stift med domkyrka, Mariestads stift. Tanken var att de områden han var hertig över skulle ta del av reformationens tankar och separeras från det mer katolska Skara stift där hans bror Johan III bestämde.

Skara och Mariestad ligger ganska nära varandra geografiskt och stiftets nye ledare fick ett stort område norröver som tjänstgöringsplats. Drottning Kristina flyttade därför superintendenturen, stiftsfunktionen till det mer centralt belägna Karlstad 1647 och Karlstads stift bildades.

Församlingskyrkan i Karlstad blev nu domkyrka, men kyrkans läge vid Klarälven var både sankt och hårt utsatt för bränder. Efter stadsbranden 1719 flyttades därför Domkyrkan till en säkrare plats. Upp till den gamla tingsplatsen tillika den gamla kungsgårdens plats, Lagberget. Den 2 juli 1730 invigdes den nuvarande Domkyrkan, Karlstad katedral.

Domkyrkan efterlyser berättelser, bilder, brev och minnen.
Vill du dela med dig av din berättelse?

<https://www.svenskakyrkan.se/karlstad/katedral300>

**Svenska
kyrkan**